

Gebrek aan zorgvuldigheid van de nationale douaneautoriteiten kan een bijzondere situatie doen ontstaan die kwijtschelding van een douaneschuld rechtvaardigt

Dit is het geval wanneer die autoriteiten onvoldoende zekerheid aanvaarden ter dekking van de douaneschuld die voortvloeit uit een geheel van verrichtingen inzake extern communautair douanevervoer

Alle niet-communautaire goederen die op het grondgebied van de Europese Unie binnenkomen moeten, in beginsel, bij hun aankomst worden ingeklaard. Om de douanediens ten aan de grenzen van de Unie niet te overbelasten en mogelijk te maken dat goederen zo dicht mogelijk bij de onderneming van hun bestemming worden ingeklaard, bepaalt het douanewetboek van de Unie¹ dat goederen onder de regeling extern communautair douanevervoer kunnen worden geplaatst.

Op grond van die regeling kunnen de goederen onder douanetoezicht binnen het douanegebied circuleren en enkel op het douanekantoor van hun plaats van bestemming in het vrije verkeer worden gebracht, met name door betaling van de invoerrechten. De douaneschuld bij invoer ontstaat indien de goederen tijdens het douanevervoer worden onttrokken aan het douanetoezicht.

Een bijzondere situatie die het gevolg is van omstandigheden die van de zijde van de belanghebbende geen frauduleuze handeling noch klaarblijkelijke nalatigheid inhouden, kan evenwel een terugbetaling of kwijtschelding van de door de invoer van de goederen ontstane douaneschuld rechtvaardigen.

Om betaling van de douaneschuld die kan ontstaan voor goederen die onder de regeling van extern communautair douanevervoer zijn geplaatst te waarborgen, dient het subject van de regeling douanevervoer (bijvoorbeeld de vervoerder) een zekerheid te stellen. In dit verband kunnen de douaneautoriteiten toestemming geven voor het stellen van een doorlopende zekerheid ter dekking van verscheidene verrichtingen inzake douanevervoer die tot het ontstaan van een douaneschuld aanleiding geven of kunnen geven. Indien de douaneautoriteiten vaststellen dat de gestelde zekerheid niet of niet meer alle waarborgen biedt dat de douaneschuld in haar geheel zal worden voldaan, eisen zij evenwel van het subject van de regeling dat deze, naar eigen keuze, hetzij een aanvullende zekerheid stelt, hetzij de oorspronkelijke zekerheid door een nieuwe vervangt.

Transn utica – Transportes e Navega  o, SA is een Portugese wegtransportonderneming. Tussen 14 april en 12 oktober 1994 heeft de douane van Xabregas (Portugal), als douanekantoor van vertrek, ten behoeve van die onderneming 68 aangiften voor douanevervoer afgegeven, met het oog op het in het verkeer brengen in het douanegebied van de Unie van 64 zendingen tabak en 4 zendingen ethylalcohol die onder de regeling extern communautair douanevervoer waren geplaatst.

Nadat het douanevervoer was be indigd, werden bepaalde onregelmatigheden vastgesteld. De Portugese autoriteiten verzochten Transn utica derhalve om het bewijs te leveren dat zij tijdens de douanevervoerprocedure regelmatig en wettig had gehandeld, en voorts om de bijbehorende douaneschulden te betalen.

¹ Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek (PB L 302, blz. 1).

Transn utica, die niet op de hoogte was van die verrichtingen inzake douanevervoer, ontdekte dat een van haar werknemers fraude had gepleegd door, buiten haar medeweten, aangiften voor douanevervoer te ondertekenen voor smokkelactiviteiten. De betrokken werknemer werd ontslagen en vervolgens schuldig bevonden aan herhaaldelijk misbruik van vertrouwen. Het strafrechtelijk onderzoek tegen Transn utica werd gesloten omdat die onderneming niet op de hoogte was van de activiteiten van haar werknemer en omdat haar vertegenwoordigers niet bij die fraude betrokken waren.

In november 2003 verzocht Transn utica om terugbetaling en kwijtschelding van de door de invoer van de betrokken 68 zendingen ontstane douaneschuld. Op 6 juli 2005 heeft de Europese Commissie het verzoek van Transn utica afgewezen². De Commissie was namelijk van mening dat die onderneming zich niet in een bijzondere situatie bevond die terugbetaling en kwijtschelding van de douaneschuld rechtvaardigde.

In oktober 2005 heeft Transn utica tegen die afwijzing beroep ingesteld bij het Gerecht. Bij arrest van 23 september 2009³ heeft het Gerecht de beschikking van de Commissie nietigverklaard. Het Gerecht was namelijk van oordeel dat de Portugese douaneautoriteiten voor de betrokken 68 aangiften voor douanevervoer onvoldoende zekerheid hadden aanvaard. Indien de Portugese douaneautoriteiten op het moment waarop de betrokken aangiften werden afgegeven zouden hebben geverifieerd of het bedrag van de rechten en andere heffingen die voor elke lading kunnen ontstaan was gedekt door de door Transn utica verstrekte doorlopende zekerheid, hadden de 68 aangiften immers niet kunnen worden afgegeven. Dit gebrek aan zorgvuldigheid heeft Transn utica in een bijzondere situatie gebracht die verder gaat dan het normale handelsrisico dat aan haar economische activiteit verbonden is.

Binnen die context heeft Portugal tegen dat arrest van het Gerecht hogere voorziening ingesteld bij het Hof van Justitie.

In het vandaag gewezen arrest wijst het Hof de hogere voorziening af en bevestigt het het arrest van het Gerecht waarbij de beschikking van de Commissie werd nietigverklaard. Het Hof is namelijk van oordeel dat het Gerecht ervan uit mocht gaan dat het gebrek aan zorgvuldigheid van de Portugese douaneautoriteiten – dat heeft geleid tot de ondoeltreffendheid van de door Transn utica vastgestelde controleprocedures – een bijzondere situatie heeft doen ontstaan die kwijtschelding van de douaneschuld rechtvaardigt.

Het Hof merkt om te beginnen op dat het optreden van en de controle door de bevoegde nationale douaneautoriteiten essentieel zijn, niet alleen op het moment waarop het certificaat van borgtocht wordt opgesteld, maar ook telkens wanneer een doorlopende zekerheid wordt gesteld die is bestemd om meerdere verrichtingen inzake douanevervoer uit te voeren en te dekken. Hoewel het douanewetboek geen formele verplichting bevat om te controleren of er voldoende doorlopende zekerheid is gesteld, **dienen de bevoegde douaneautoriteiten derhalve, wanneer zij zich rekenschap geven van het feit dat het bedrag van de gestelde zekerheid afwijkt van het totale bedrag aan rechten die zijn verschuldigd voor een geheel van verrichtingen inzake douanevervoer, alle nodige maatregelen te treffen.**

Verder **bevestigt het Hof de conclusie van het Gerecht dat de in casu door de douaneautoriteiten vereiste doorlopende zekerheid onvoldoende was.** In dit verband merkt het Hof op dat de feitelijk gestelde zekerheid nooit meer dan 7,29 % van die rechten heeft gedekt, terwijl dit minstens 30 % had moeten zijn.

Bovendien **bevestigt het Hof de redenering van het Gerecht betreffende het causaal verband tussen, enerzijds, de onoplettendheid van die autoriteiten – als gevolg waarvan de verrichtingen inzake douanevervoer ontsnapten aan alle in de toepasselijke regeling voorziene controlemaatregelen – en, anderzijds, het bestaan van een bijzondere situatie.** Op dit punt

² Beschikking REM 05/2004 van de Commissie waarbij Transn utica – Transportes e Navega  o, SA terugbetaling en kwijtschelding van bepaalde invoerrechten is geweigerd.

³ Zaak Transnautica – Transportes e Navega  o SA / Commissie (T-385/05).

preciseert het Hof dat, anders dan Portugal stelt, **het Gerecht niet heeft vastgesteld dat er een causaal verband bestond tussen de fout in de berekening van het bedrag van de doorlopende zekerheid en het ontstaan van een douaneschuld. Het Gerecht heeft namelijk onderzocht of de aan het geding ten grondslag liggende feiten een „bijzondere situatie” konden doen ontstaan die kwijtschelding van de douaneschuld rechtvaardigt.** Indien de douaneautoriteiten hun verplichtingen hadden vervuld ten aanzien van de berekening van het bedrag van de te stellen doorlopende zekerheid, dan zou dit ertoe hebben geleid dat de 68 aangiften voor douanevervoer nooit hadden kunnen worden afgegeven, en het geheel van verrichtingen waarvan nadien is geoordeeld dat zij frauduleus waren, dus nooit had kunnen worden verricht.

TER HERINNERING: Bij het Hof van Justitie kan een tot rechtsvragen beperkte hogere voorziening worden ingesteld tegen een arrest of een beschikking van het Gerecht. In beginsel heeft de hogere voorziening geen opschortende werking. Indien de hogere voorziening ontvankelijk en gegrond is, vernietigt het Hof de beslissing van het Gerecht. Ingeval de zaak in staat van wijzen is, kan het Hof de zaak zelf afdoen. In het omgekeerde geval verwijst het de zaak naar het Gerecht, dat aan de door het Hof in het kader van de hogere voorziening gegeven beslissing is gebonden.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170